

בש"פ 6941/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 6941/15

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת בתיק מ"ת
14955-06-15 שניתנה ביום 24.9.2015 על ידי כבוד
השופט יוסף בן-חמו

תאריך הישיבה: י"ב בחשון התשע"ו (25.10.2015)

בשם העורר: עו"ד רימונה שלג
בשם המשיבה: עו"ד נעימה חנאווי-כראם

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט י' בן חמו) מיום 24.9.2015 במ"ת 44882-07-15, בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

1. נגד העורר הוגש ביום 8.6.2015 כתב אישום המייחס לו עבירות של אינוס לפי סעיף 345(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); מעשי סדום לפי סעיף 347 (ב) בנסיבות 345(א) לחוק העונשין; התעללות לפי סעיף 346(ג) סיפא לחוק העונשין; תקיפת קטין לפי סעיף 379 ו-382(ב) לחוק העונשין; אימים לפי סעיף 192 לחוק העונשין; היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין; והחזקה ושימוש עצמי בסמים לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973.

על פי הנטען בכתב האישום, העורר והמתלוננת נשואים מזה 22 שנים ולהם חמישה ילדים בגילאים 10-19.

בארבע השנים שקדמו להגשת כתב האישום, העורר לא עבד, והמתלוננת שמשה כמפרנסת יחידה של המשפחה. כתב האישום מפרט רשימה ארוכה של מעשי אלימות ברמות חומרה שונות של העורר, שאירעו החל מלפני כארבע שנים, ועד ליום 21.5.2015, היום בו נעצר. לא נחזור על כל האירועים המתוארים, ונאמר בקצרה כי על פי הנתען בכתב האישום, הנאשם השליט בבית אווירה של פחד, הפעיל אלימות מילולית ופיזית כלפי ילדיו והמתלוננת, נהג להכות באופן תדיר את הילדים, לעתים עד שהותיר בהם סימני חבלה, הגיב בהתפרצויות זעם כאשר סבר כי הופרו כללי המשמעת הנוקשים שביקש להשליט, והסב נזק לרכוש הבית. אחד מהילדים, הנחשב "לילד החצוף" במשפחה הוכה באופן תכוף יותר, עד כדי כך שנמנע מלחזור הביתה בחופשותיו מהפנימייה בה למד, ושהה בבית סבו.

בשנתיים שקדמו להגשת כתב האישום, נהג העורר לעשות שימוש בחשיש באופן קבוע, ודרש מהמתלונן לעשות כן במספר הזדמנויות עובר לקיום יחסי מין, על מנת שתהיה "משוחררת". העורר גם דרש מהמתלוננת להיות "זמינה לו" ליחסי מין, קבע - תחילה בעצמו ולאחר מכן תוך יעוץ רבני - את תדירות יחסי המין שיקיים עם המתלוננת, והגביל את יציאתה מהבית לצורך כך. לאחר חג הפסח, ולאור התפרצויות זעם של העורר, הודיעה לו המתלוננת על רצונה להתגרש. בני הזוג ניסחו הסכם גירושין שהיה אמור להיות מוגש לבית הדין הרבני. אולם, לאחר ויכוח ביום 19.5.2015, העורר קרע את ההסכם, ובעקבות כך, עזבה המתלוננת את חדר השינה ועברה לישון בחדר אחר. באותו ערב, נכנס העורר לחדרה של המתלוננת, טען שהתייעץ עם טוען רבני, והבהיר לה שאם תצא בשעות הערב ללא רשותו או אם תסרב לקיים עמו יחסי מין, היא תיחשב "לאישה סוררת" ותאבד את כל זכויותיה בגירושין. העורר דרש מהמתלוננת להמתין לו "בעמידת שש" על המיטה, ולאחר שהשפילה את חצאיתה ואת תחתוניה, ניסה להחדיר את איבר מינו אך ללא הצלחה. העורר הכאיב למתלוננת, והיא בכתה ודרשה ממנו להפסיק, אך הוא התעלם מדרישותיה. לפתע, העורר החדיר את איבר מינו לפי הטבעת של המתלוננת, והלה החלה לצעוק ולבכות. העורר הפציר בה לשתוק, שמא תעיר את הילדות, החדיר את איבר מינו לאיבר מינה, וחרף התנגדותה ובכייה של המתלוננת, המשיך במעשיו עד שבא על סיפוקו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר, הוגשה בקשה למעצרו עד תום ההליכים. בין הראיות לכאורה נמנות: הודעות מפורטות של המתלוננת ושל ילדיה; הודעת חברתה ואשת סודה של המתלוננת בדבר מצבה הנפשי של המתלוננת בתקופה הרלוונטית, ודברים שסיפרה לה המתלוננת אודות מעשיו האלימים והמיניים של העורר החל מכשנה וחצי לפני שהעורר נעצר; הודעתו של הרב מ', שסיפר את הידוע לו על מערכת היחסים בין בני הזוג, לרבות על כך שהמתלוננת סיפרה לו שהעורר כופה עליה לקיים יחסי מין, ומסרון שקיבל מהמתלוננת, בו תיארה בקצרה את מעשה האונס; והודאה חלקית של המשיב בביצוע עבירות אלימות. עוד נטען כי העבירות המיוחסות לעורר מקימות כנגדו חזקת מסוכנות סטטוטורית.

בדין בפני בית משפט קמא, טען העורר כי כתב האישום נגדו מוגזם. לדידו, גם אם המתלוננת לא התלהבה מלקיים עמו יחסי מין, היא לקחה עול זה על עצמה מתוך תפיסה דתית לפיה אסור לה להיות "אישה מורדת". חיזוק לטענה זו נמצאת בעובדה שהיא לא ברחה מהבית, לא דיווחה למשטרה, ואף התפשטה בערב האונס הנתען.

בהחלטתו מיום 30.6.2015, קבע בית משפט קמא כי אין ממש בטענות העורר, ואף הדין העברי מכיר בזכותה של אישה שלא להיבעל בניגוד לרצונה. נקבע כי מחומר הראיות עולה בברור כי המתלוננת לא רצתה ביחסי מין עם העורר, לא בתדירות ולא באופן שהוא כפה עליה. לעניין אישום ההתעללות בקטינים, בית המשפט קבע כי קיימות ראיות למכביר, הן בהודאת המתלוננת, והן בחקירתם של כל אחד מהילדים בפני חוקרי נוער. נקבע כי קיימת חזקת המסוכנות בעבירות מין, וכי מסוכנותו של העורר נשקפת לא רק כלפי המתלוננת, אלא גם כלפי ילדיו, ולאור מסכת האלימות, ייתכן

שמסוכנותו נשקפת גם כלפי אחרים שאינם בני משפחה. סופו של דבר הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר לבדיקת חלופה.

שירות המבחן מצא כי ממשיכה להתקיים אצל העורר רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגויות אלימות ופוגעניות ולא בא בהמלצה לשחרר את העורר לחלופת מעצר. בית משפט קמא קבע בהחלטתו מיום 19.7.2015 כי החלופה שהוצעה בבית אמו של העורר באשדוד, אינה מתאימה ואין בה כדי לאיין את מסוכנותו של העורר. עם זאת, בית המשפט ציין כי לא נשללה האפשרות לבדוק חלופת מעצר מתאימה יותר בעתיד.

3. על החלטה זו של בית משפט קמא הוגש ערר לבית משפט זה, אך בהמלצת בית המשפט העורר חזר בו מהערר והוא נדחה (החלטת השופטת ברון מיום 5.8.2015 בבש"פ 5218/15).

העורר פנה בבקשה לעיון חוזר לבית משפט קמא בטענה כי נמצאה חלופת מעצר מתאימה יותר, בבית אחותו של העורר ברמת גן. בית משפט קמא הורה על עריכת תסקיר משלים ביחס לחלופה החדשה. שירות המבחן מצא אמנם כי המפקחים המוצעים סמכותיים ומסוגלים להציב לעורר גבולות התנהגות ברורים, אך נוכח המורכבות של העורר, ההתרשמות מרמת הסיכון ועיוותי החשיבה שלו, גם הפעם לא בא בהמלצה לשחררו לחלופה.

בהחלטתו מיום 24.9.2015, בית המשפט אימץ את עמדתו של שירות המבחן, תוך שהוא מציין את התדרדרות במצב הנפשי של בנו של העורר. בית המשפט הוסיף כי אינו פוסל אפשרות לבחון חלופה אחרת בעתיד, אך אין בכך כדי להוות התחייבות לקבל כל חלופה שתוצע.

על החלטה זו נסב הערר שבפניי.

4. העורר טוען כי שגה בית משפט קמא בכך שלא קיבל את החלופה שהוצעה, או למצער, שלא הורה על מעצר באיזוק אלקטרוני. לדבריו, בית המשפט קבע כי ברמה העקרונית ניתן לשחררו לחלופת מעצר. מכאן, ולאור ההתרשמות החיובית ביותר של שירות המבחן מהמפקחים המוצעים, היה מקום לקבל את החלופה. העורר טוען כי התרשמותו של שירות המבחן, לפיה העורר נוטה להאשים את המתלוננת ומתקשה לקחת אחריות על מעשיו, אינה סבירה ופוגעת בחזקת החפות שלו, כך שיש לסטות מהתרשמות זו. יתרה מכך, שירות המבחן לא שוחח כלל עם ילדיו של העורר, והוא ניזון רק מדבריה של המתלוננת. שירות המבחן גם לא שוחח עם העורר במסגרת התסקיר המשלים, וכלל לא בדק אם מצבו השתנה לאחר מעצרו הממושך משך מספר חודשים. במהלך הדיון הפנו באי כוח העורר להחלטות שונות במקרים של עבירות מין במשפחה, לרבות עבירות אינוס, בהם שוחררו הנאשמים לחלופות מעצר.

5. אומר בקצרה, כי לא מצאתי להתערב בהחלטת בית משפט קמא.

ענייננו בשורה של עבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. "אינוס הוא מן העבירות החמורות המקימות חזקת מסוכנות ולפיכך רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן ניתן להסתפק בחלופת מעצר" (ראו, לדוגמה, בש"פ 4811/15 אגבאריה נ' מדינת ישראל והאסמכתאות שם (28.7.2015)). אך גם בהתעלם מהעבירה החמורה של אינוס

המיוחסת לעורר, הרי שיש לראות את הדברים במכלול, תוך מתן משקל לעושה ולמעשה. התמונה המצטיירת היא של עורר אלים, אשר משך שנים הפיל את חיתתו על בני משפחתו בהתפרצויות זעם ובאלימות שנלוותה לכך. ודוק: לצורך שלב המעצר, איני סבור כי יש לזקוף לחובתו של נאשם הכחשתו את האישומים המיוחסים לו. אך לא בכך מדובר בענייננו, אלא בהתרשמות הכוללת מהעורר – כפי שהדברים באים לידי ביטוי גם בתסקיר שירות המבחן – כמי שלוקה בעיוותי חשיבה, וגם כיום משליך את האחריות לפתחה של אשתו-המתלוננת. להמלצתו של שירות המבחן נודעת חשיבות רבה בהיותו הגורם המקצועי שאמון על בחינת האפשרות לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר. אכן, רשאי בית המשפט לסטות מהמלצת שירות המבחן, אך במקרה דנן לא ראיתי כל סיבה לעשות כן.

זאת ועוד. הלכה פסוקה עמנו, כי במסגרת שיקוליו רשאי בית המשפט לקחת בחשבון גם את השלכות השחרור ממעצר על הנפגע, והדברים נכונים בעיקר לגבי נפגעי עבירות מין. המתלוננת אחוזת חרדה לחייה ולשלום הילדים מהאפשרות שהעורר ישוחרר ממעצרו, ובנם הבכור מאושפז כיום בשל הידרדרות במצבו הנפשי. בני המשפחה היו תחת שלטונו העריץ של העורר משך שנים, ושחרורו עלול לערער קשות את שלווה רוחם וביטחונם.

6. סוף דבר, כי בהתחשב בתמונה הכוללת של העבירות המיוחסות לעורר; בהתחשב בחזקת המסוכנות הסטטוטורית; בהתחשב במסוכנותו הלכאורית של העורר כפי שעולה מהמעשים המיוחסים לו; בהתחשב בהתרשמותו של שירות המבחן שלא בא בהמלצה על שחרורו של העורר; ובהתחשב בהשפעה האפשרית של שחרורו על בני משפחתו – בהתחשב בכל אלה הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ז בחשון התשע"ו (29.10.2015).

ש ו פ ט